

ZAPISNIK

1. redovite sjednice Skupštine Hrvatske udruge za znanstvenu komunikaciju - ZNAK (u daljnjem tekstu: Udruga) održane 25. veljače 2020. na Prehrambeno-biotehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Pierottijeva 6, Zagreb, sa sljedećim

Dnevnim redom:

- 1.) Izbor Radnog predsjedništva, zapisničara i ovjervitelja zapisnika
- 2.) Usvajanje prijedloga Poslovnika o radu Skupštine i Pravilnika o visini i načinu podmirivanja članarine
- 3.) Izvještaj Predsjednika Udruge
- 4.) Financijski izvještaj
- 5.) Usvajanje završnog računa za 2019. godinu i financijskog plana za 2020.
- 6.) Izvještaji koordinatora radnih skupina
- 7.) Izvještaj o organizaciji PUBMET2020 konferencije
- 8.) Izvještaj o analizi ankete o novom modelu financiranja časopisa.

Sjednica je započela u 13 sati. Predsjednik Udruge Vladimir Mrša je utvrdio da nije prisutna većina od ukupno 88 članova Skupštine, pa je prema članku 23. Statuta Udruge nakon pauze potvrđeno da je prisutno više od 10 % članova (sjednici je bilo nazočno 26 članova), te da se može nastaviti s radom.

Ad 1.

Na prijedlog Vladimira Mrše jednoglasno su izabrani članovi Radnog predsjedništva: Ružica Beljo Lučić (predsjednica), Iva Melinščak Zlodi i Iva Grabarić Andonovski (zapisničar) te ovjervitelji zapisnika: Svjetlana Luterotti i Marija Tomečak.

Ad 2.

Nije bilo primjedbi na prijedloge Poslovnika o radu Skupštine i Pravilnika o visini i načinu podmirivanja članarine, pa su nakon glasanja jednoglasno prihvaćeni.

Ad 3.

Predsjednik Udruge Vladimir Mrša je podnio izvještaj o radu (u privitku). Naglasio je da Upravni odbor priprema prijedlog Etičkog kodeksa Udruge, koji će se nakon izrade poslati svim članovima na uvid. Zahvalio je članu Upravnog odbora Danijelu Namjesniku na izradi mrežnih stranica Udruge i pozvao sve prisutne da predlože nove sadržaje za stranicu dostupnu na adresi: www.znak.hr, te da predlože moguće aktivnosti Udruge koje bi uključili u plan rada za 2020. godinu. Također, zamolio je da se proširi glas o osnivanju Udruge i pozovu potencijalni novi članove da se priključe Udruzi.

Marija Tomečak je istaknula da bi u daljnjim razgovorima s MZO trebalo uzeti u obzir da su i udrugama i komercijalnim izdavačima značajno smanjena sredstva za financiranje časopisa predviđena financijskim planom MZO za 2020. godinu. Također je napomenula da bi se Udruga mogla prijaviti na natječaj koje raspisuje MZO, npr. nedavno je raspisan natječaj za potporu programima za popularizaciju znanosti.

Tajnica Udruge je pripremila prijavu za natječaj Zaklade HAZU za potporu PUBMET2020 konferenciji i planira poslati prijavu na natječaj MZO za potporu udrugama, kad bude raspisan. Što se tiče natječaja za popularizaciju znanosti koji je otvoren do 9. ožujka, Udruga zasad nema takav program koji bi mogla prijaviti, no mole se članovi ukoliko imaju kakav prijedlog aktivnosti radionica za srednje škole ili slično da ga pošalju na adresu e-pošte Udruge znak@znak.hr. Takav prijedlog može se poslati kao prijava na sljedeći natječaj.

Predloženo je i da se pošalje poziv znanstvenim novinarima da se uključe u rad Udruge. Dalibor Jakus je predložio da se organizira okrugli stol ili panel rasprava o znanstvenoj komunikaciji, bilo na konferenciji PUBMET2020 ili izvan nje. Također je sugerirao da se osmisli program „offline“ ili „online“ radionica ili okruglih stolova, što bi bio dodatan argument za dobivanje potpore prilikom prijave na natječaj.

Irma Kovčič Vukadin je predložila da se organiziraju radionice za studente o pisanju znanstvenih radova i čestitosti u znanstvenoj komunikaciji. Ružica Beljo Lučić je mišljenja da bi takav vid edukacije bio zanimljiv i učenicima gimnazija.

Zaključeno je da bi trebalo još jednom poslati poziv članovima Udruge da se priključe radnim skupinama. Nakon toga se pristupilo glasanju i izvještaj Predsjednika Udruge je jednoglasno prihvaćen.

Ad 4.

Predsjednik Udruge je podnio financijski izvještaj (u izvještaju), koji je jednoglasno prihvaćen. Napomenuo je da je tvrtka IRVI d.o.o s kojom je sklopljen ugovor za vođenje računovodstvenih i knjigovodstvenih usluga izradila završni godišnji račun Udruge.

Ad 5.

Predsjednik Udruge je predstavio financijski plan za 2020. godinu (u izvještaju) uz napomenu da je dio članarina uplaćen u prošloj godini, pa nije obuhvaćen planom prihoda u ovoj godini. Također, nisu još svi članovi platili članarinu pa je to okviran plan. Zaključeno je da bi trebalo pratiti raspise natječaja za financiranje udruga (MZO, Grad Zagreb, Zaklada Adris, HEP), pri čemu se mole svi članovi da prosljede obavijest o tome. Financijski plan je nakon toga jednoglasno usvojen.

Ad 6.

Radna skupina za izradu preporuka za dobru uređivačku praksu i etička pitanja (u sastavu: Iva Grabarić Andonovski (koordinatorka), Anita Marušić, Nikica Mihaljević, Smiljana Narančić Kovač, Jadranka Stojanovski, Luka Perušić i Zrinka Pongrac Habdija) izvijestila je da je plan rada skupine izraditi smjernice za urednički rad i rješavanje etičkih pitanja u skladu s najnovijim svjetskim standardima. Preporuke će obuhvatiti sljedeća poglavlja:

1. Kriteriji kvalitete časopisa, razvoj uredničkih standarda
2. Transparentnost uređivačke politike časopisa (kako oblikovati upute autorima, upute recenzentima, etički kodeks i dr.)
3. Autorstvo, koautorstvo, ORCID ID
4. Oblikovanje rada
5. Citiranje i DOI identifikatori, korištenje alata za upravljanje referencama
6. Financiranje istraživanja, sponzorstvo (što sve treba navesti)
7. Recenzijski postupak – važnost transparentnog i iscrpnog opisa recenzentskog postupka, rad s recenzentima
8. Promicanje vidljivosti i čitavnosti časopisa (u koje baze podataka časopis može biti uključen, kako se prijaviti za indeksiranje i dr.), otvoreni pristup
9. Poslovni modeli izdavanja časopisa, financiranje časopisa, raspodjela troškova, pravovremenost izlaženja
10. Autorska prava i licence
11. Etička pitanja - Rješavanje potencijalnih sukoba interesa
12. Etička pitanja - Plagiranje
13. Etička pitanja – Znanstvena nečestitost (fabriciranje, falsificiranje i manipulacija podacima, redundantne ili tzv. „salami“ publikacije)
14. Etička pitanja – A što poslije objavljivanja? (osporavanje (retrakcija) rada, erratum, corrigendum)
15. Pohrana istraživačkih podataka – otvorena znanost
16. Kategorizacija radova
17. Izrada pdf-ova
18. Korištenje alata za urednički rad

Neka poglavlja će se preklapati s aktivnostima drugih radnih skupina, pa bi trebalo koordinirati aktivnosti.

Iva Melinščak Zlodi kao koordinatorka Radne skupine za otvoreni pristup, autorsko pravo i licenciranje izvijestila je prisutne da su ciljevi skupine izraditi preporuke za:

1. formuliranje 'politika' o otvorenom pristupu i pravima autora na samoarhiviranje,
2. korištenje Creative Commons licencija,
3. formuliranje dokumenata kojima se prikupljaju suglasnosti autora na objavljivanje u otvorenom pristupu i korištenje licencija.

Plan rada je sljedeći:

- poslati poziv članovima - urednicima koji su zadovoljni svojim politikama, načinom korištenja licencija i formulacijama autorskih izjava da pošalju primjere dobre prakse,
- identificirati dobre primjere putem Hrčka i DOAJ-a,
- usporediti pristigle primjere s preporukama Hrčka i DOAJ-a,
- savjetovati se sa specijalistom pravnikom i
- izraditi i objaviti preporuke.

Zamolila je članove Udruge da se pridruže radnoj skupini te pošalju primjere autorskih izvjava i ugovora kojima reguliraju autorsko-pravne odnose u svom časopisu na njezinu e-mail adresu: imelinsc@ffzg.hr.

Članovi Radne skupine za pomoć uredništvima u pripremi radova u XML formatu Dado Čakalo (koordinator), Marko Ban i Danijel Namjesnik razmatraju ponude za usluge izrade XML-ova dostupne na tržištu, a koje bi cijenom bile prihvatljive uredništvima. Postoji već uhodana praksa izrade XML-ova putem Xtypes, što za neke časopise radi Stjepan Marušić, no trebalo bi ispitati koji su njegovi kapaciteti. Također bi trebalo ispitati koliko uredništava ima potrebu za izradom članaka u XML formatu. Stoga će radna skupina pripremiti upitnik za uredništva koji će im biti poslan putem mailing lista.

Radna skupina za izradu preporuka o višejezičnosti u znanstvenoj komunikaciji u sastavu: Ivana Kresnik (koordinatorica), Martina Petrinović i Zvonimir Prpić je održala sastanak na kojem su odredili sljedeće ciljeve:

- a) analiza postojećih praksi višejezičnosti u znanstvenim časopisima
- b) analiza postojećih domaćih i međunarodnih preporuka (institucija i međunarodnih udruženja) o višejezičnosti u znanstvenim časopisima.
- c) izrada preporuka uredništvima o praktičnoj primjeni višejezičnosti.

Radnoj skupini se na sjednici priključila i Nataša Jermen. Zaključeno je da treba utvrditi trenutno stanje i postojeće politike znanstvenih i znanstveno-stručnih časopisa, jer npr. humanistički časopisi uglavnom objavljuju radove na hrvatskom jeziku, dok prirodni, tehnički, biomedicinski i društveni časopisi uglavnom objavljuju na engleskom jeziku. Kod prvih je nedostatak nedovoljna vidljivost a kod drugih je nedostatak nedovoljan razvoj stručne terminologije. Postojeći članovi radne skupine su predstavnici društvenoga, humanističkoga i biotehničkoga područja te je predloženo da se u njezin rad uključe stručnjaci i iz drugih znanstvenih područja (prirodne znanosti, biomedicinske znanosti, tehničke znanosti i sl.).

Kao prva aktivnost Radne skupine za osmišljavanje edukacijskog programa za autore radova u sastavu: Evgenia Arh, Iva Melinščak Zlodi i Jadranka Stojanovski je organizacija radionice akademskog pisanja na konferenciji PUBMET2020. Također će se na konferenciji održati GDPR radionica. Radna skupina će osim toga organizirati radionicu na kojoj će podučiti urednike i autore boljoj uporabljivosti pdf-a i korištenju alata za rad.

Ad 7.

Udruga će biti suorganizator PUBMET2020 konferencije (16. do 18. rujna, Sveučilište u Zadru), uz Odjel za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru, Prehrambeno-biotehnološki fakultet (PBF) Sveučilišta u Zagrebu i Institut Ruđer Bošković. Predsjednica organizacijskog odbora je Drahomira Cupar sa Sveučilišta u Zadru, a predsjednica programskog odbora je Jadranka Stojanovski. Članovi Udruge Vladimir Mrša, Dado Čakalo, Jelena Viličić, Ivana Hebrang Grgić, Dalibor Jakus, Iva Grabarić Andonovski i Zrinka Pongrac Habdija su uključeni u organizaciju konferencije. Web stranica konferencije je dostupna na adresi <http://pubmet.unizd.hr/>. Tiskan je letak koji je podijeljen i prisutnim članovima, te će nakon prijave konferencije u sustavu EasyChair biti prosljeđen prvi poziv putem mailing lista. Poslan je poziv predavačima, a zasad su dogovorene dvije radionice: Vladimir Mrša i Dado Čakalo će voditi radionicu akademskog pisanja Udruge ZNAK, a Anne-Mette Somby (Norveška) će voditi GDPR radionicu. Biti će tri razine kotizacije („early bird“, „regular“ i „late“), a članovi Udruge ZNAK će neovisno o datumu prijave plaćati „early bird“ cijenu kotizacije. Predsjednik Udruge je napomenuo da će Udruga voditi financijsko poslovanje. Zrinka Pongrac Habdija je napomenula da je razlog tome što je Udruga oslobođena plaćanja PDV-a.

Ad 8.

Predsjednik Udruge je predstavio rezultate ankete o novom modelu financiranja časopisa, koja je prethodno poslana svim članovima Udruge. Anketa je provedena da bi se utvrdio učinak promjene modela, pa je obuhvatila samo časopise čiji su izdavači javna visoka učilišta ili javni instituti. No, treba uzeti u obzir da su i ostalim časopisima predviđena znatno smanjena sredstva u 2020. godini, pa je ta promjena utjecala i na njih, što će se prema sugestiji Marije Tomečak naglasiti u dopisu koji će biti poslan MZO-u i relevantnim tijelima (NVZVOTR, AZVO, Rektorski zbor, Sveučilište u Zagrebu). Većina anketiranih časopisa nije dobila potporu, a bez kontinuiranih financijskih sredstava ne mogu održati svoj trenutačni status.

Davor Dukić je napomenuo da je anketa trebala obuhvatiti i one časopise koji su primili potporu, jer je između ostalih Sveučilište u Zagrebu primilo za 14 % uvećana financijska sredstva kojima je trebalo financirati i časopise, pa ako ta sredstva nisu raspodijeljena časopisima bi taj novac trebalo vratiti MZO-u da ih ono rasporedi. Ružica Beljo Lučić je istaknula da su neke sastavnice Sveučilišta u Zagrebu dodijelila časopisima

dio sredstava, ali da je odgovornost za to prebačena na dekane, dok je npr. Sveučilište u Rijeci razradilo drukčiji model potpore časopisima. Njezina sugestija je da uredništva časopisa kontaktiraju upravu u vezi financiranja časopisa.

Neka su uredništva bila prisiljena uvesti naplatu objavljivanja autorima radova, no Predsjednik Udruge je istaknuo da se iz projekata HRZZ-a može izdvojiti maksimalno 10.000 kn godišnje za diseminaciju rezultata, pa će časopisi uvođenjem naplate vjerojatno izgubiti veći dio hrvatskih autora.

Ad 9.

Zrinka Pongrac Habdija je pozvala prisutne članove da podijele letke za PUBMET2020 konferenciju svojim kolegama.

Skupština je završila u 14.55 sati.

Zapisničar:

Iva Grabarić Andonovski

Ovjerovitelji zapisnika:

1.
Svjetlana Luterotti

2.
Marija Tomečak

U Zagrebu, 4. ožujka 2020.